

Ба Шурои диссертатсионии 6D/КОА-079 назди Институтуи фалсафа ва сиёсатшиносии ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон (734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33)

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Асламзода Некруз дар мавзуи «Амният ҳамчун омили рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ

Имрӯз яке аз мушкилиҳои асосии таъмини рушди устувори ҷомеа бо сатҳ ва сифати таъмини амният зич алоқаманд мебошад. Амният ҳамчун категорияи муҳими иҷтимоӣ-сиёсӣ яке аз шартҳои бунёдии рушди устувори ҳар як давлат ва ҷомеа ба ҳисоб меравад. Таҷрибаи ҷаҳонӣ нишон медиҳад, ки рушди устувор танҳо дар шароите имконпазир аст, ки дар ҷомеа сулҳ, суботи сиёсӣ, оромии иҷтимоӣ ва бехатарии ҳамаҷониба таъмин бошанд. Дар шароити набудани амният, раванди рушди иқтисодӣ суст гардида, иҷрои барномаҳои иҷтимоӣ ва татбиқи стратегияҳои дарозмуддати давлатӣ бо монеаҳои ҷиддӣ рӯ ба рӯ мешавад.

Автореферати диссертатсияи Асламзода Некруз дар мавзуи «Амният ҳамчун омили рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ» ба ҳамин гуна масъалаи муҳими илмҳои ҷомеашиносӣ ва амалияи сиёсӣ бахшида мешавад. Автореферати диссертатсияи Асламзода Некруз аз муқаддима, тавсифи умумии тадқиқот, қисмҳои асосии таҳқиқот, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот, феҳристи интишороти доғалаби дарёфти дараҷаи илмӣ иборат буда, дар ҳаҷми 85 саҳифаи матни ҷопӣ бо забони тоҷикӣ ва забони русӣ иҷро шудааст.

Муаллиф дар муқаддима мубрамияти мавзуи таҳқиқот ва дараҷаи омӯзиши мавзуи таҳқиқотиро асоснок намудааст. Ба андешаи муаллиф

масъалаи ҳифзи низоми давлатдорӣ, таъмини рушди устувор, ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ, риояи ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва шаҳрванд, масъалаи таъмини амният ва ҳифзи истиқлолияти яқпорчагӣ ва рӯзмарраи рушди Тоҷикистон ба ҳисоб мераванд.

Мубрамии таҳқиқи мавзӯ бештар ба он равона гардидааст, ки амният ҳамчун кафолати ба таври мустақилона ба роҳ мондани фаъолият ва амалӣ намудани вазифаҳои давлат баромад менамояд ва барои рушди ҷомеа ва давлати Тоҷикистон равона мегардад.

Дар автореферати диссертатсия дараҷаи таҳқиқи мавзуи илмӣ дар асоси гурӯҳбандии адабиёти илмӣ ба шаш қисми муҷтаҳаз гардида, фаъолияти олимону муҳаққиқони соҳаҳои гуногуни илмро дар бар мегирад. Олимон дар асарҳои илмию таҳқиқотии худ ба масъалаи амният ва таъмини он баҳри рушди босубот ва устувори кишвар таваҷҷуҳи зарурӣ зоҳир намуда, масоили назариявӣю методологӣ ва амалии онро дар асарҳои худ мавриди баррасӣ қарор додаанд.

Дар тавсифи умумии таҳқиқот мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, объекти таҳқиқот, мавзуи таҳқиқот, асосҳои назариявӣю методологӣю таҳқиқот, наwgонии илмӣю таҳқиқот, ҳолатҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда ва ғайра инъикос ёфтанд.

Наwgонии илмӣю таҳқиқот дар асосноккунии илмӣю амният ҳамчун омили калидии рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ ифода меёбад. Таҳқиқот моҳияти амниятро ҳамчун раванди бунёди ошкор намуда, нақши он дар рушди ҷомеа, таъмини дурнамои инкишоф ва ҳимояи манфиатҳои миллӣ дар шароити таҳдид ва хатарҳои муосир муайян менамояд.

Дар боби аввали диссертатсия «Асосҳои назариявӣю методологӣю таҳқиқи масъалаи амният», ки аз ду зербоб иборат аст, муаллиф асосҳои назариявӣю концептуалии таҳқиқи масоили амният ва хусусиятҳои онро дар таъмини рушди устувори ҷомеа мавриди баррасӣ ва хулосагирӣ

қарор медиҳад. Инчунин дар боби мазкур оид ба омӯзиши масъалаи мактабҳо ва самтҳои афзалиятноки илмие, ки дар таҳқиқи масъалаи амният саҳми бевосита доранд ва аз назари концептуалӣ зарурияти онро барои инкишофи давлат ва ҷомеаи инсон бевосита қайд мекунанд, маълумот дода шудааст. Ба андешаи муаллиф мактаби миллии сиёсии Тоҷикистон масъалаи амниятро дар ҳошияи таҳкими сохтори сиёсӣ – конституционӣ, таъмини яқпорчагӣ ва ваҳдати ҷомеа, мубориза бар зидди зухуроти номатлуби ҷомеа ва ҳаракатҳои радикалии ҷиноӣ, таъмини истиқлолияти комили сиёсӣ, пешгирии хатарҳо ва таҳдидҳои нави ҷаҳони муосир, ҳимояи манфиатҳои миллий, тақвияти давлатдории миллий, таъмини рушди устувори ҷомеа, инкишофи иҷтимоӣ, иқтисодӣ, дар партави таҳдидҳои фарҳангӣ ва тамаддунӣ мавриди омӯзиш қарор медиҳад.

Боби дуюм – «Арзёбии таҳдиду хатарҳои замони муосир ва таъсири онҳо ба амнияти миллий ва рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ» аз ду зербоб иборат мебошад. Масъалаҳои навҳо ва шаклҳои зоҳиршавии хатарҳо ва таҳдидҳои замони муосир ва таъсири онҳоро ба амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ намуда, муаллиф оид ба таҳдидҳои анъанавӣ, ғайрианъанавӣ, таҳдид ва хатарҳои омехтаву киберӣ маълумот медиҳад. Масъалаи таҳдид ва хатарҳое, ки рушди устувори ҷомеаи ҷаҳониро аз байн мебаранд, тасмимҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ташаббусҳои Пешвои миллат, ки дар асоси нигоҳ доштани амният ва озодиҳои инсон ва шаҳрвандон асос ёфтаанд, бартараф намудани таҳдидҳои хориҷӣ, амнияти сарҳадию ҳудудии кишвар аз ҷониби муаллиф муфассал таҳлил гардиданд ва масъалаи амният ва таъмини он дар ҷомеа масъалаи муҳим ва аввалиндараҷа ҳисобида мешавад.

Боби сеюми диссертатсия – «Низоми таъмини амният ва ҳимояи манфиатҳои миллии Тоҷикистон дар шароити муосир» аз ду зербоб

иборат аст. Ба андешаи диссертант омӯзиши масъалаи ҳимояи манфиатҳои миллӣ, махсусан барои Тоҷикистон, ки давраи рушди истиқлолият ва давлатдорӣ навинро аз сар мегузаронад, ҳукми бартарӣ ва зарурати хосаеро пайдо намудааст. Мақом ва нақши манфиатҳо дар ташаккул ва инкишофи ҷомеа, низоми идоракунии муосир дар инкишофи муносибатҳои байналхалқӣ дар давраи муосири инкишофи муносибатҳои сиёсӣ мураккаб ва муқовиматбор ба назар мерасад.

Дар хулосаи рисолаи диссертатсионӣ натиҷаҳои асосии бадастомада ҷамъбаст гардида, хулосаҳои илмӣ муаллиф ва тавсияҳои амалӣ ҷиҳати истифодаи натиҷаҳои таҳқиқот дар фаъолияти ниҳодҳои давлатӣ, сохторҳои сиёсӣ ва иҷтимоӣ баён шудаанд. Натиҷаҳо, хулосаҳо ва тавсияҳои пешниҳодгардида барои муайян намудани сатҳ ва шаклҳои амният, инчунин роҳҳои таҳкими он дар шароити муосири Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳаммияти назариявӣ ва амалӣ доранд.

Ҳолатҳои асосӣ, хулосаҳо, тавсия ва пешниҳодҳои дар диссертатсия дарҷгардида дар 17 мақолаҳои илмӣ, аз он ҷумла 9 маводи конференсияи илмӣ – амалӣ инъикос ёфтаанд, ки саҳми докталаби дараҷаи илмиро муайян мекунанд.

Бо баробари комёбиҳои илмӣ автореферати диссертатсия камбудҳои ҷузъӣ низ ба назар мерасанд.

1. Дар автореферат, дар баҳши сеюми диссертатсия ба масъалаҳои амалии таъмини амният чандон тавачҷуҳ дода нашудааст. Зарур буд, ки диссертант андешаҳои худро бо мисолҳои мушаххас ва амалӣ тақвият меод.
2. Масъалаҳои таъмини амнияти минтақа ҳамчун омиле барои таҳкими амнияти кишвар ва густариши ҳамкориҳои байналмилалӣ дар ин самт дар автореферат аз назари диссертант начандон равшан ва мушаххас нишон дода шудаанд.

Эродҳои зикргардида арзиши кори илмиро коҳиш намедиханд, балки барои беҳтар намудани фаъолияти илмӣ минбаъдаи диссертант равона гардиданд.

Автореферат ва корҳои илмӣ муаллиф, ки вобаста ба мавзӯи таҳқиқот дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи ватанӣ ба таъъ расидаанд, мазмун ва натиҷаҳои асосии рисолаи диссертатсиониро ба таври кофӣ ва мукаммал инъикос намуда, аз мувофиқати онҳо бо матни диссертатсия шаҳодат медиҳанд.

Бо дарназардошти аҳаммияти илмӣ-назариявӣ ва амалӣ, сатҳи баланди таҳлил, мукаммалии хулосаҳо ва мувофиқати рисолаи диссертатсионӣ ба талаботи муқарраргардидаи Комиссияи олии аттестатсионӣ, метавон хулоса намуд, ки автореферати диссертатсияи Асламзода Некруз дар мавзӯи «Амният ҳамчун омили рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ» ба ҳамаи талаботи ҷойдошта ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ мебошад.

Муқарриз:

Доктори илмҳои фалсафа, профессори
Кафедраи сиёсатшиносии
Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ
ва соҳибкории Тоҷикистон

Ҷононов С.

Суроға. Ҷумҳурии Тоҷикистон,
734055, ш. Душанбе, х. Борбад, 48/5
Тел: +992 904 24 55 00

Имзои С. Ҷононовро тасдиқ менамоям.
Сардори раёсати кадрҳо ва
корҳои махсуси ДБССТ

Ҷураев Ш.Н

“ 04 ” феврал соли 2026